
TERUGBLIK

DIGITALE LEERBIJEENKOMST REGIONALE

SCHOOLPILOTS REGIO FOODVALLEY

3 FEBRUARI 2021

Een initiatief van Jeugdhulpregio FoodValley en Samenwerkingsverbanden
Passend Onderwijs

Voorwoord

‘Alle kinderen zijn normaal. Elk kind mag zichzelf zijn.’ Met deze woorden trapte wethouder van de gemeente Barneveld Hans van Daalen de digitale leerbijeenkomst af. Samen met directeur-bestuurder Thea de Graaf is hij de bestuurlijke trekker van de transformatielijn jeugd en onderwijs. Om optimale ontwikkelkansen voor alle kinderen en jongeren te realiseren, wordt van alle betrokken professionals zowel vanuit jeugd als onderwijs, zeker in tijden van corona, veel doorzettings- en aanpassingsvermogen gevraagd.

Soms is wat extra hulp nodig om een kind een zo normaal mogelijk traject te laten doorlopen. In de regio FoodValley zijn we schoolpilots gestart om te kijken hoe we kinderen op een andere manier eerder en beter kunnen ondersteunen, om zo verzwaring te voorkomen en daarmee instroom in de ggz te verminderen.

Tijdens de digitale leerbijeenkomst regionale schoolpilots konden de deelnemers presentaties bijwonen van zes pilots. In dit verslag treft u de belangrijkste elementen aan die in de presentaties naar voren zijn gekomen. Als u meer wil weten dan kunt u via de hyperlinks naar de diverse opnames luisteren.

Interpretatie jeugdhulpdata

Op dit moment telt de jeugdhulpregio FoodValley dertien schoolpilots (incl. Nijkerk en Wageningen) in het primair en speciaal onderwijs. Bij de aftrap hadden we afgesproken om te kijken welk effect de schoolpilots zouden hebben op de data van zowel jeugdhulp als de samenwerkingsverbanden. Helaas waren er een aantal factoren waardoor meten en vooral het interpreteren van de data lastig is. Door corona werd alles anders en moesten noodgedwongen de activiteiten anders worden ingevuld of volledig worden stilgelegd. De bottom-up werkwijze leverde goede gesprekken op en meer kennisuitwisseling, maar ook zeer diverse startdata. Hierdoor is het effect van de schoolpilots op dit moment nog moeilijk vast te stellen en zijn de

data lastig te interpreteren. Op sommige scholen leidt de inzet van extra geld op school tot minder jeugdhulpgebruik, maar dit is niet op alle pilotscholen het geval. Daarom zijn de presentaties nog belangrijker om in beeld te krijgen wat nu wel en niet werkt. In de deelsessies zullen de trekkers een toelichting geven op de kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van hun schoolpilot.

Schoolpilot PO Eben-Haëzerschool Bennekom

Aan het woord zijn (van links naar rechts): Alina de Kruif (ambulant begeleider Agathos), Willeke van Laar (schoolmaatschappelijk werker CJG) en Arjan Slootweg (intern begeleider Eben-Haëzerschool Bennekom).

Op de Eben-Haëzerschool Bennekom is vanaf januari 2020 in nauwe samenwerking met het Reformatorisch Samenwerkingsverband Berséba, de gemeente Ede en het schoolmaatschappelijk werk vanuit het CJG een doorstart gemaakt met een al bestaande preventieve en laagdrempelige aanpak voor de groepen 1-4. Agathos Hulpverlening is vanaf september 2020 betrokken. Bij de preventieve aanpak worden diverse contexten (thuis en school) betrokken. In de pilot wordt geïnvesteerd door de school, Berséba en gemeente Ede.

Een dagdeel per week is een ambulant begeleider vanuit Agathos beschikbaar voor observaties, leerling- en oudergesprekken, overleg met leerkrachten etc. De begeleider werkt nauw samen met de intern begeleider en het schoolmaatschappelijk werk. Daarnaast is er een traject gestart om het Ondersteuningsteam te versterken. Het doel is dat zij een deel van de gedragsarrangementen die nu door het Loket van Berséba worden toegekend, zelf gaan arrangeren. De aanpak begint zijn eerste vruchten af te werpen.

Geleerde lessen

Hoewel de pilot nog vrij pril is, blijkt de laagdrempelige ondersteuning in voor het kind effectief (vult gat SWV arrangement). Het loont het om veel te investeren in de bekendheid van de aanpak, zowel richting ouders als leerkrachten. Ook is het belangrijk om de juiste formulering te gebruiken in de communicatie naar ouders en leerkrachten, om de pilot zo laagdrempelig mogelijk te maken.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Alina de Kruif:** a.dekruif@leliezorggroep.nl
- **Willeke van Laar:** willeke.van.laar@cjgede.nl
- **Arjan Slootweg:** aslootweg@ehbennekom.nl

Schoolpilot PO W. Teellinckschool in Achterberg

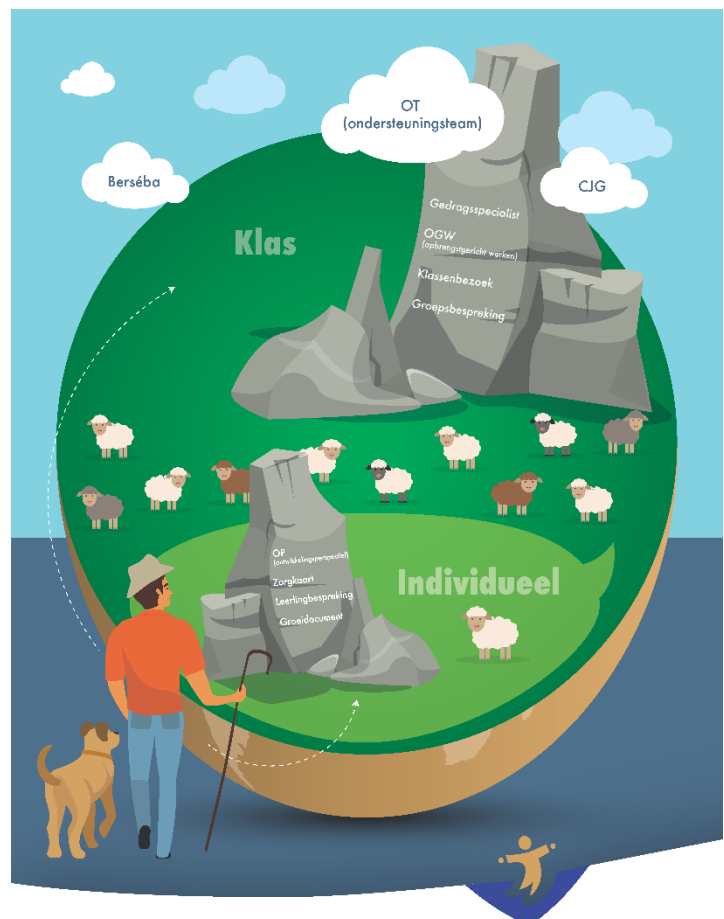

Aan het woord zijn (van links naar rechts: Hendrik Bouw (IB'er Zorgcoördinator), Hennie Koster (directeur basisschool) en Maarten van Brakel (hbo pedagogiek gedragspecialist)).

De school, het reformatorisch samenwerkingsverband Berséba en CJG Rhenen zijn vanuit een gezamenlijke behoefte in juni 2019 gestart met de inrichting van de pilot. De pilot wordt gezamenlijk bekostigd.

De aanleiding voor het inrichten van de pilot was drieledig. Er was meer behoefte aan zicht op de processen rond de leerlingzorg op school. Daarnaast was er een hoog percentage doorverwijzingen naar de jeugd GGZ en een hoog aantal afgegeven arrangementen en TLV's door het samenwerkingsverband Berséba.

Om het zicht op de leerlingzorg te vergroten zijn er instrumenten op kindniveau en op klasniveau ingezet (zie praatplaat hiernaast). Om het aantal doorverwijzingen naar de jeugd GGZ en het aantal afgegeven arrangementen en TLV's af te laten nemen, is in 2019 een traject gestart met een gedragspecialist op school. De gedragspecialist is twee dagen per week aanwezig op de school en zorgt voor individuele behandelingen (gericht op preventieve, vroegtijdige sociaal-emotionele ondersteuning) en groepstrainingen (leerlingen en leerkrachten).

Leerlingzorg

Willem Teellinckschool
VOOR BASISONDERWIJS

Deze inzet heeft in combinatie met het toegenomen zicht op de leerlingzorg bijgedragen aan een vermindering van het aantal verwijzingen naar het SBO, een afname in het percentage arrangementen van Berséba, een afname van het aantal kinderen in de jeugd GGZ. Ook heeft het de bewustwording onder docenten vergroot.

Geleerde lessen

Jeugdzorg in de school zorg voor een cruciale schakel in het welbevinden van het kind. Daarnaast draagt vroegtijdige interventies bij aan het voorkomen van gedragsproblemen bij kinderen in de onderbouw, een afname van het aantal verwijzingen naar SWV en JGZ en leidt de jeugdzorg in de school tot grotere bekwaamheid van leerkrachten in het omgaan met gedrag.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Hendrik Bouw:** bouw@willemteellinckschool.nl
- **Hennie Koster:** koster@willemteellinckschool.nl
- **Maarten van Brakel:** maartenvanbrakel87@gmail.com

En/of de presentatie terugkijken via <https://youtu.be/RZ0apTD-wiA>

OZA S(B)O De Dijk Wageningen

Aan het woord zijn (van links naar rechts): Lysette ten Bosch-Meijer (SBO De Dijk), Irene Oosterkamp (gemeente Wageningen) en Senne Boehlé (Youké).

Het onderwijszorgarrangement is een initiatief van S(B)O De Dijk, het samenwerkingsverband Rijn & Gelderse Vallei, Youké en de gemeente Wageningen. Het onderwijszorgarrangement bestond al voor de schoolpilots en wijkt daarmee iets af van de andere presentaties. Ook de gemeenten Rhenen, Overbetuwe en Renkum zijn betrokken bij dit arrangement omdat leerlingen die wonen in deze gemeenten gebruikmaken van het arrangement.

Op De Dijk zit een specifieke leerlingpopulatie met een meervoudige onderwijsbehoefte (op zowel cognitief als op sociaal-emotioneel gebied). Het aantal leerlingen met externaliserende gedragsproblematiek neemt toe en hierdoor stijgt het aantal hulpvragen. Daarnaast blijkt dat de drempel naar jeugdhulp hoog is. Het OZA is een hele laagdrempelige manier om hulp te kunnen bieden.

In 2017 kende het onderwijszorgarrangement nog een andere vorm. In 2017 kregen zes kinderen intensieve begeleiding (zowel op school als thuis) van een jeugdzorg- en pedagogisch medewerker. De beperkte in- en uitstroom en de forse investering van gemeenten maakten dat op zoek gegaan werd naar een andere vorm. Vorig schooljaar is er dan ook gestart met een ambulante vorm en zijn vaste jeugdhulpmedewerkers van Youké voor 32 uur per week ingezet op De Dijk. Momenteel maken er negen kinderen gebruik van het onderwijszorgarrangement. Daarnaast investeert PPO De Link in een extra leerkracht om het aantal leerlingen per klas laag te houden.

Vier dagen per week is er een jeugdhulpmedewerker aanwezig op De Dijk. De medewerker stelt in nauwe afstemming met de ouders van leerlingen en betrokken leerkrachten een plan van aanpak op waarin de leer- en ontwikkeldoelen van kinderen staan geformuleerd. De leerlingen ontvangen individuele coaching en daarnaast wordt er geïntervenieerd in de klas. De leerkrachten zijn hier nauw bij betrokken. De jeugdhulpmedewerkers zijn ook verantwoordelijk voor de transfer naar thuis, de ouders. Bij akkoord van de ouders verzorgen de medewerkers ook een transfer naar andere hulpverleners.

Het jeugdhulpgebruik (en de hiermee gepaard gaande kosten) in Wageningen is helaas niet zichtbaar in de cijfers van de jeugdhulpregio FoodValley aangezien Wageningen niet hieronder valt.

Geleerde lessen

Om efficiënte hulp en een passend onderwijsaanbod voor kinderen te kunnen realiseren is het van belang dat de jeugdhulpmedewerker integraal samenwerkt met het ondersteuningsteam en aansluit bij de identiteit van de school en die van de ouders/kinderen. Daarnaast is het van belang dat de jeugdhulpmedewerker intensieve begeleiding zowel op school als thuis verzorgt.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Irene Oosterkamp:** Irene.Oosterkamp@wageningen.nl
- **Senne Boehlé:** sboehle@youke.nl

En/of de presentatie terugkijken via <https://youtu.be/tWQvtS7nhP4>

Schoolpilots PO basisscholen De Lettertuin, Rots (in Ede) & Prinsenakker (in Bennekom)

Aan het woord zijn (van links naar rechts): Marijke Veenstra (specialistisch jeugdmaatschappelijk werker), Arja van de Ruijtenbeek (schoolmaatschappelijk werker).

Op drie basisscholen de Lettertuin, Rots en de Prinsenakker, is door Stichting MEE, Schoolmaatschappelijk werk (Opella/CJG), gemeente Ede en het samenwerkingsverband Rijn & Gelderse Vallei een pilot ingericht voor hoogbegaafde kinderen (en hun ouders/verzorgers). Aanleiding was dat de kinderen niet alleen op school maar ook thuis behoefte hadden aan ondersteuning en advies met name op het gebied van gedrag- en/of psychosociale problemen. Het doel van de pilot is om deze kinderen beter en gericht te ondersteunen, zowel op school als in de thuissituatie. Het kind en het gezin hebben het soms zwaar om een goede balans te vinden in alle uitdagingen.

Per school worden er algemene informatieavonden en themabijeenkomsten georganiseerd en wordt er indien nodig aanvullend individuele opvoedondersteuning aangeboden. De bijeenkomsten zijn vrij toegankelijk en samen met het samenwerkingsverband gerealiseerd. Afhankelijk van de concrete ondersteuningsvraag verzorgt een medewerker van MEE of een schoolmaatschappelijk werker de ondersteuning.

De cijfers Jeugdhulp lijken sinds de start van pilot langzaam af te nemen.

Geleerde lessen

Onder ouders blijkt er een grote behoefte te bestaan aan informatie- en kennisdeling over hoogbegaafdheid. Vooral dat ouders bij één centrale partij/loket terecht kunnen met hun vragen. Er wordt een groei geconstateerd in de samenwerking tussen de verschillende partijen, er ontstaan sinds de pilot korte lijnen op deze scholen. Inmiddels blijkt dat de wens voor deze pilot bij alle scholen in Ede ligt en niet alleen bij de drie scholen die hier om hadden verzocht. Als het thuis niet goed gaat met kinderen dan heeft dat effect op school en andersom. Ouders en ook kinderen zijn heel positief over de ondersteuning die ze op dit moment via deze pilot ontvangen. De ondersteuning heeft effect op ouders en kinderen. Kinderen komen bijvoorbeeld uit een depressie of laten minder gedragsproblemen zien. Daarnaast ontstaat er meer balans in gezinnen en is het draagvlak voor deze pilot zelfs in deze corona tijd.

Ouders ervaren het daarnaast als heel fijn en nuttig om door de oudercontactgroep Hoogbegaafdheid van elkaar te leren en erkenning en herkenning te vinden in elkaars verhalen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Marijke Veenstra:** m.veenstra@meeveluwe.nl
- **Arja van de Ruijtenbeek:** avdruitenbeek@opella.nl

Schoolpilot PO De Wittenbergschool in Scherpenzeel

Aan het woord zijn (van links naar rechts): Betty Haitsma (ambulant jeugd en gezinshulpverlener), Aart Bijkerk (intern begeleider bovenbouw).

Om kinderen preventief en zo goed mogelijk te helpen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en om eerder of op tijd achter de voordeur te komen, hebben de gemeente Scherpenzeel, het reformatorisch samenwerkingsverband Berséba en basisschool de Wittenberg de handen ineen geslagen.

Om minder GGZ-verwijzingen en minder arrangementaanvragen bij het samenwerkingsverband te krijgen, om minder uitstroom naar het S(B)O te hebben, om kinderen, ouders, leerkrachten, IB-ers te ondersteunen en om te voorkomen dat kleine problemen groter worden of escaleren, is er sinds dit cursusjaar één dagdeel per week een vaste ambulante jeugd- en gezinshulpverlener aanwezig. Deze jeugd- en gezinshulpverlener maakt ook deel uit van het Ondersteuningsteam.

Ouders/verzorgers zijn en blijven hoofdverantwoordelijk voor hun kind/kinderen en worden intensief betrokken bij het vaststellen van de gewenste ondersteuningsaanpak van hun kind/kinderen. Ouders moeten de aanpak dragen, de deskundigheid van de jeugd- en gezinshulpverlener accepteren en de aanpak thuis ondersteunen. Regelmatig wordt de ondersteuning geëvalueerd.

Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de resultaten van de pilot. De pilot loopt naar tevredenheid. Voordat wordt verwezen naar jeugdhulp, wordt er door de samenwerkingspartijen gekeken naar wat men voor het gezin kan betekenen.

Geleerde lessen

Het inrichten van de ouderbetrokkenheid is essentieel. De ondersteuningsaanpakken voor kinderen moeten door ouders/verzorgers worden gedragen en thuis worden ondersteund. Ook de deskundigheid

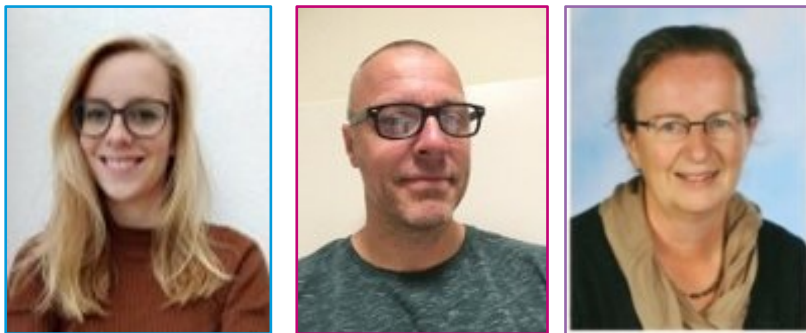
van de jeugd- en gezinshulpverlener moet geaccepteerd worden. Daarnaast moet de hulp vooral handelingsgericht zijn. Problemen moeten niet gemedicaliseerd worden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Betty Haitsma:** b.haitsma@scherpenzeel.nl
- **Aart Bijkerk:** a.bijkerk@dewittenbergschool.nl

En/of de presentatie terugkijken via https://youtu.be/nLysm_zipa0

S(B)O en SO cluster 4 op De Rehobothschool in Barneveld

Aan het woord zijn (van links naar rechts): Seline van Ee (jeugdzorgwerker zorg en onderwijs), Ruud Ekhart (gezinsbehandelaar en projectmedewerker), Bep Jansen (adjunct-directeur Rehobothschool)

De pilot op de Rehobothschool is in samenwerking met de gemeente Barneveld, het reformatorisch samenwerkingsverband Berséba, Youké en Karakter en de school zelf tot stand gekomen en draait al enige tijd. Het doel van de pilot (preventieteam) is drieledig: versterken basisklimaat, in kunnen spelen op de behoefte van de leerlingen op basis van hun problematiek en zoveel mogelijk in verschillende contexten en leefwerelden van kinderen een samenwerking tussen het onderwijs en zorg realiseren.

Eerst dachten de samenwerkende partijen aan het inrichten van een tweede OZA-groep voor het oudere kind waarbij problematieken geclusterd zouden worden. Naar aanleiding van gesprekken met Karakter en Youké is hiertoe niet besloten. Problematieken clusteren in één groep bleek niet wenselijk. Besloten werd om over de gehele school heen GGZ en jeugdzorg in te zetten met de hierboven beschreven doelstellingen.

Een aantal uren per week zijn er jeugdhulpmedewerkers aanwezig op school. Deze medewerkers verzorgen coaching/intervisie waardoor het basisklimaat wordt versterkt en leerkrachten worden ondersteund. Daarnaast begeleiden en behandelen zij kinderen (in nauwe afstemming met de ouders/verzorgers en de ib'ers). Ook denken zij mee over vraagstukken rondom kinderen en beleidsvraagstukken (incl. organisatie van ouderavonden/thema-avonden).

Geleerde lessen

Op dit moment is het nog onvoldoende duidelijk of de inzet van het preventieteam invloed heeft op het gebruik en de kosten van jeugdhulp op beschikking. Uit de praktijk blijkt wel dat laagdrempeligheid werkt.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de presentatoren:

- **Seline van Ee:** see@youke.nl
- **Ruud Ekhart:** r.ekhart@karakter.com
- **Bep Jansen:** ecjansen@rehobothoz.nl

En/of de presentatie terugkijken via <https://youtu.be/fpGF2863Prw>

Afsluiting

‘Als we samen voor het kind gaan, bereiken we heel veel met elkaar. Door mét andere ogen te kijken, goed naar elkaar te luisteren en elkaars taal te begrijpen/te lezen, staan we samen sterker voor het kind.’ Met deze woorden sloot Thea de Graaf, directeur-bestuurder van het SWV Rijn & Gelderse Vallei en tevens samen met Hans van Daalen bestuurlijk trekker van de transformatielijn jeugd en onderwijs, de digitale leerbijeenkomst af. Ondanks corona, of dankzij corona, hebben alle samenwerkingspartijen een jaar achter de rug waarin het samenzijn ongelooflijk belangrijk is geweest.

Deze leerbijeenkomst vol inspiratie vraagt om een vervolg. De aandacht voor succesfactoren en leeropbrengsten van de pilots moet worden vastgehouden. Deze digitale leerbijeenkomst was een mooie aftrap voor bijeenkomsten die zullen volgen. Hieronder treft u een overzicht van de inzichten/de inspiratie die door de deelnemers zijn opgedaan:

Om de leeropbrengsten ook onder de aandacht te brengen bij hen die niet bij de leerbijeenkomst aanwezig waren, is de gehele leerbijeenkomst opgenomen. De link naar de opname van het plenaire deel van de bijeenkomst vindt u hier: <https://youtu.be/UrzDbW7RY0U>

De links naar de opnames van de deelsessies zijn (voor zover beschikbaar) opgenomen onder de tekstuele toelichting per pilot (zie bovenstaande paragrafen).

